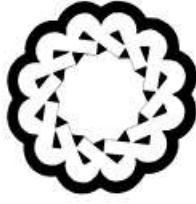

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه ولی عصر(عج) رفسنجان

دانشکده ی ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

مقایسه ی موضوعی رباعیات خاقانی ، انوری و سنایی

استاد راهنما : دکتر رویین تن فرهمند

استاد مشاور: دکتر حمید جعفری

دانشجو : فرشته بهمردی کلانتری

اسفند ۱۳۹۱

دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان

دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی

گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی

فرشته بهمردی کلانتری با عنوان

مقایسه‌ی موضوعی رباعیات خاقانی، سنایی و انوری

در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۲ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه بسیار خوب به تصویب نهایی رسید.

 امضاء	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر روئین تن فرهمند	۱- استاد راهنمای پایان‌نامه
 امضاء	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر حمید جعفری	۲- استاد مشاور پایان‌نامه
 امضاء	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر مهتار کمیلی	۳- استاد داور داخل گروه
 امضاء	با مرتبه‌ی علمی استادیار	دکتر زهرا غریب حسینی	۴- استاد داور داخل گروه
 امضاء	با مرتبه‌ی علمی دانشیار	دکتر وحید مظفری	۵- نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری‌های حاصل از تحقیق موضوع این پایان‌نامه متعلق به دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان است.

پاس:

از خدا جویم توفیق ادب بی ادب محروم گشت از لطف رب

خدا را شکر و سپاس گزارم که به من توانایی تحصیل علم و دانش عطا فرمود و جریان زمان، با اراده
می او مراد مسیری قرار داد تا روزگاری در محضر پر فیض اساتید عالیقدر باشم و از دانش و بینش
آنان بهره مند گردم.

گرچه قلم رانه تابی است که بایسته به نام استاد به رقص آید و نه آسپنجان شوری که جوهره اش بیاد
استاد به جوش آید، ولی با این وجود بر خود فرض می دانم از همه استادان بزرگوار بخش ادبیات که
در تعلیم و تربیت اینجانب نقش بسزایی داشته اند، تشکر کنم. به خصوص از استاد ارجمند جناب
آقای دکتر روین تن فرمند که در لحظه لحظه می کارم، راهنمایی شکیبا و صبور بودند و اگر سعی
صدر و همت ایشان، همواره سایه سار حرکت من بود اینک من در این جایگاه نمودم و همچنین از استاد
بزرگوار و با اخلاق، جناب آقای دکتر حمید جعفری که پیوسته برایم مشاوره و دلوز و مهربان
بودند، کمال تشکر را دارم.

واینک که به لطف خدا این پایان نامه به سرآمد جادارد از جناب آقای دکتر کیلی و خانم دکتر
غریب حسینی که قبول زحمت نموده و داوری این پژوهش را به عهده گرفته اند تا بار اهنمایی های
مشقانه ی خود افضی روشن تر را بیا بزم سپاسگزاری می کنم.

و در پایان از همراه و شریک زندگیم آقای حمید دوروزی که همواره با صبر و گذشت همیشگی خود
مراد دوران تحصیل حمایت نموده اند نهایت تشکر را دارم.

تقدیم بہ

پدرم:

کہ روان پاکش شوق انگیزترین لحظہ ہای باورم است۔

مادرم:

کہ نگاہ ہای منظرش آرا منجش خاطر م است۔

و، ہمسرم:

کہ بزرگترین تکیہ گاہ ویاورم است۔

چکیده

رباعی از کهن ترین قالب های شعر فارسی است که تقریباً در همه ی موضوعات شعر از مدح ، سوگ ، و هجو، و... مورد توجه شاعران بوده است . یعنی آنچه در رباعی ها آمده ، چکیده ای از همه مضامینی است که در کل ادب فارسی جاری است و از این بابت می توان با بررسی موضوعی رباعیات شاعران هر سده نتایجی ارزشمند یافت. این پژوهش به شیوه ی توصیفی- تحلیلی در نظر دارد، موضوع رباعیات سه شاعر قرن ششم ، افضل الدین خاقانی ، انوری ابیوردی و سنایی غزنوی را بررسی کند. با توجه به اینکه هر سه شاعر مورد توجه ، در قالب های قصیده ، غزل و رباعی توانمند هستند، با این پژوهش در می یابیم که با بررسی موضوعی رباعی های آنان تا چه اندازه رسوب موضوعات غزل و قصیده ، در رباعیات سه شاعر اثر گذاشته و چقدر این سه شاعر توانسته اند از دریچه ای تازه به قالب رباعی نگاهی ویژه داشته باشند. این پژوهش شامل چهار فصل است. در فصل اول به بیان مسأله، اهمیت و اهداف پژوهش پرداخته و در فصل دوم، پیرامون انواع ادبی و اوضاع سیاسی- اجتماعی سده ی ششم سخن گفته شده است. ، اما در فصل سوم پس از ارائه ی تعریف قابل قبول از هر نوع ادبی و مضمون شعری، به مقایسه و توصیف آماری این مضامین در رباعیات سه شاعر اقدام شده و آن گاه نمونه هایی از رباعیات ایشان آورده شده است. در فصل پایانی حاصل پژوهش نشان می دهد که بیست و شش مضمون یافت شده در رباعیات سه شاعر ، فراوانی یکسانی ندارند. به این معنی که تعداد رباعیات هر نوع و نسبت آن ها به کل رباعیات هر شاعر با دیگری متفاوت است. عمده ترین مضمون در رباعیات سنایی ، عرفانی- غنایی و در رباعیات خاقانی و انوری بث شکوای عاشقانه است.

واژگان کلیدی : انوری - خاقانی - رباعی - سنایی - مضامین شعری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول:	
۲	۱-۱- بیان مسأله:
۲	۲-۱- اهمیت پژوهش:
۳	۳-۱- پیشینه پژوهش:
۳	۴-۱- اهداف پژوهش:
۳	۵-۱- روش پژوهش:
۴	۶-۱- پرسش های پژوهش:
فصل دوم:	
۶	۱-۲- قلمرو ادب و ادبیات:
۸	۲-۲- انواع ادبی در ایران:
۹	۳-۲- شعر فارسی:
۹	۴-۲- انواع شعر فارسی از نظر قالب:
۱۲	۵-۲- انواع ادبی در ایران از نظر معنی و محتوی:
۱۵	۶-۲- رباعی:
۱۶	۱-۶-۲- منشأ و پیشینه رباعی:
۲۰	۲-۶-۲- سیر و روند رباعی سرایی:
۲۲	۳-۶-۲- رباعی به لحاظ موضوع:
۲۳	۷-۲- اوضاع سیاسی اجتماعی و فرهنگی:
۲۵	۸-۲- شعر فارسی در این دوره:
۲۶	۹-۲- وضع عمومی شعرا:
۲۷	۱۰-۲- موضوعات شعر در این دوره:
۲۸	۱۱-۲- معرفی سه شاعر:
۲۸	۱-۱۱-۲- سنایی:
۲۸	۲-۱۱-۲- خاقانی:
۲۹	۳-۱۱-۲- انوری:

	فصل سوم :
۳۱	۱-۳-درآمد :
۳۲	۲-۳-رباعیات عاشقانه :
۳۳	۳-۳-تغزل :
۳۳	۱-۳-۳-مقایسه :
۳۴	۲-۳-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۳۵	۳-۳-۳-نمونه ها :
۳۷	۴-۳-مدح معشوق :
۳۷	۱-۴-۳-مقایسه :
۳۸	۲-۴-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۳۹	۳-۴-۳-نمونه ها :
۴۱	۵-۳-وصف عشق :
۴۱	۱-۵-۳-مقایسه :
۴۲	۲-۵-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۴۲	۳-۵-۳-نمونه ها :
۴۴	۶-۳-وصف معشوق :
۴۴	۱-۶-۳-مقایسه :
۴۵	۲-۶-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۴۵	۳-۶-۳-نمونه ها :
۴۷	۷-۳-بث شکوای عاشقانه :
۴۸	۱-۷-۳-مقایسه :
۴۹	۲-۷-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۵۰	۳-۷-۳-نمونه ها :
۵۳	۸-۳-رباعیات عارفانه :
۵۴	۹-۳-تعلیمی - عرفانی :
۵۴	۱-۹-۳-مقایسه :
۵۶	۲-۹-۳-توصیف آماری و ارجاعات :
۵۶	۳-۹-۳-نمونه ها :
۵۸	۱۰-۳-عرفانی - غنایی :
۵۹	۱-۱۰-۳-مقایسه :
۶۱	۲-۱۰-۳-توصیف آماری و ارجاعات :

۶۲ ۳-۱۰-۳-نمونه ها :
۶۴ ۳-۱۱-۱۱-فلسفی :
۶۴ ۳-۱۱-۱-مقایسه :
۶۵ ۳-۱۱-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۶۵ ۳-۱۱-۳-نمونه ها :
۶۷ ۳-۱۲-۱۲-خیامی :
۶۸ ۳-۱۲-۱-مقایسه :
۶۹ ۳-۱۲-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۶۹ ۳-۱۲-۳-نمونه ها :
۷۱ ۳-۱۳-۱۳-حکمی :
۷۲ ۳-۱۳-۱-مقایسه :
۷۲ ۳-۱۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۷۳ ۳-۱۳-۳-نمونه ها :
۷۵ ۳-۱۴-۱۴-مدح :
۷۶ ۳-۱۴-۱-مقایسه :
۷۸ ۳-۱۴-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۷۸ ۳-۱۴-۳-نمونه ها :
۸۱ ۳-۱۵-۱۵-اجتماعی - سیاسی :
۸۱ ۳-۱۵-۱-مقایسه :
۸۲ ۳-۱۵-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۸۲ ۳-۱۵-۳-نمونه ها :
۸۴ ۳-۱۶-۱۶-مرثیه :
۸۴ ۳-۱۶-۱-مقایسه :
۸۵ ۳-۱۶-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۸۵ ۳-۱۶-۳-نمونه ها :
۸۷ ۳-۱۷-۱۷-هجو :
۸۷ ۳-۱۷-۱-مقایسه :
۸۸ ۳-۱۷-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۸۸ ۳-۱۷-۳-نمونه ها :
۹۰ ۳-۱۸-۱۸-هزل :

- ۹۰ ۳-۱۸-۱-مقایسه :
- ۹۱ ۳-۱۸-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۹۱ ۳-۱۸-۳-نمونه ها :
- ۹۲ ۳-۱۹-۱-وصف :
- ۹۳ ۳-۱۹-۱-مقایسه :
- ۹۴ ۳-۱۹-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۹۴ ۳-۱۹-۳-نمونه ها :
- ۹۶ ۳-۲۰-۲-حسب حال :
- ۹۶ ۳-۲۰-۱-مقایسه :
- ۹۷ ۳-۲۰-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۹۷ ۳-۲۰-۳-نمونه ها :
- ۹۹ ۳-۲۱-۲-حسرت و دریغ :
- ۱۰۰ ۳-۲۱-۱-مقایسه :
- ۱۰۰ ۳-۲۱-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۱۰۱ ۳-۲۱-۳-نمونه ها :
- ۱۰۳ ۳-۲۲-۱-گله از فلک و روزگار :
- ۱۰۳ ۳-۲۲-۱-مقایسه :
- ۱۰۴ ۳-۲۲-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۱۰۴ ۳-۲۲-۳-نمونه ها :
- ۱۰۶ ۳-۲۳-۱-مفاخره :
- ۱۰۷ ۳-۲۳-۱-مقایسه :
- ۱۰۷ ۳-۲۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۱۰۷ ۳-۲۳-۳-نمونه ها :
- ۱۰۹ ۳-۲۴-۱-آفرین و نفرین :
- ۱۰۹ ۳-۲۴-۱-مقایسه :
- ۱۱۰ ۳-۲۴-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۱۱۰ ۳-۲۴-۳-نمونه ها :
- ۱۱۲ ۳-۲۵-۱-تقاضا :
- ۱۱۲ ۳-۲۵-۱-مقایسه :
- ۱۱۳ ۳-۲۵-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
- ۱۱۳ ۳-۲۵-۳-نمونه ها :

۱۱۵	۲۶-۳-مکالمه :
۱۱۵	۲۶-۳-۱-مقایسه :
۱۱۶	۲۶-۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۱۱۶	۲۶-۳-۳-نمونه ها :
۱۱۸	۲۷-۳-شهر آشوب :
۱۱۸	۲۷-۳-۱-مقایسه :
۱۱۸	۲۷-۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۱۱۹	۲۷-۳-۳-نمونه ها :
۱۲۰	۲۸-۳-حماسی :
۱۲۰	۲۸-۳-۱-مقایسه :
۱۲۰	۲۸-۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۱۲۰	۲۸-۳-۳-نمونه ها :
۱۲۱	۲۹-۳-امیدواری و آرزومندی :
۱۲۱	۲۹-۳-۱-مقایسه :
۱۲۱	۲۹-۳-۲-توصیف آماری و ارجاعات :
۱۲۱	۲۹-۳-۳-نمونه ها :
	فصل چهارم :
۱۲۴	۴-۱-نتیجه :
۱۲۷	فهرست منابع :

مقدمه

معمولاً ادبیات هر ملّتی را آیین‌های فرهنگی و تمدن آن ملّت معرفی می‌کنند زیرا تمام وجوه مدنیّت ملّت‌ها در آثار مکتوب آنها جلوه‌گر است و در اینکه شعر همیشه جزء ادبیات بوده هیچ کس تردید نکرده است. شعر در نزد تمام اقوام عالم، ناگزیر از زمانی آغاز می‌شود که انسان توانسته است شور و هیجان درونی خود را با کلام خیال‌انگیز و مؤثر بیان کند و برای چنین امری نمی‌توان آغازی معین کرد. به طور کلی در ایران، از دوره‌ی سامانی با ظهور شاعرانی بزرگ چون رودکی و شهید بلخی، شعر با تمام ویژگی‌های زبانی و مضمونی خود، رو به گسترش نهاد. باری حمایت پادشاهان سامانی از شعر و شاعری، سبب ظهور عده‌ی زیادی از شاعران خوش قریحه و پرمایه شد که توانستند سخن را در روانی و استواری به پایه‌ای برسانند که طرز آن‌ها نمونه و سرمشق شاعران بعدی قرار بگیرد. از آن میان، رودکی عنوان «پدر شعر فارسی» یافت و بعضی صاحب‌نظران بر مبنای یکی از روایات، در باب پیدایش رباعی او را «مبتکر رباعی» هم می‌دانند.

رباعی یکی از دلنشین‌ترین، اصیل‌ترین و کهن‌ترین قالب‌های شعر فارسی است، که با حجم کوچک خود در نظر سخن‌شناسان بزرگ قدر و منزلتی رفیع دارد. وزن آن زیباست و مشتمل بر معانی رنگین و مضامین لطیف است. از هر جنس سخن در آن می‌توان یافت. رباعی متضمّن عموم معانی شعری و موضوعات ادبی است. چه هر وقت شاعری که به ساختن رباعی توجه داشته، موضوع لطیف و نکته‌ی شیرینی به خاطرش رسیده و به علّت رعایت جانب اختصار از تطویل کلام به اقسام دیگر شعر نپرداخته، مضمون را در قالب رباعی ریخته است.

بی‌سبب نیست که چنین قالب شعری در دیوان‌های قریب‌بالاتفاق همه‌ی شاعران حضور دارد. گرچه به نسبت دیگر قالب‌های شعر، مقدار آن کم است، اما به گونه‌ای است که بیشتر از تمامی قالب‌های شعری، در ذهن و زبان و روح انسان تأثیر می‌گذارد. حتی در قرن ششم هم که به عصر قصیده‌سرایی معروف است، ما شاهد رباعیات فراوانی در دواوین شاعران و قصیده‌پردازان بزرگ این قرن هستیم.

خاقانی شروانی و انوری ابیوردی و سنایی غزنوی سه شاعر بزرگ و توانمند ادبیات فارسی در قرن ششم هستند که هر کدام به واسطه‌ی یک یا چند ویژگی منحصر به فرد به شهرت رسیده‌اند. اهمیت مقام سنایی در شعر و ادب و عرفان و یا مقام فضل و دانش و توانایی انوری که او را یکی از

سه پیامبر شعر دانسته اند و یا مقام سخنوری و فکر و طبع بلند و خلاقیت و نوآوری خاقانی که او را شاعری دیر آشنا نامیده اند بر کسی پوشیده نیست. از طرفی بدیهی است که رسالت مهم لفظ یا صوت ادای ذهنیات انسانی و انتقال آن به ساده ترین صورت هاست. پس برای آشنایی با وسعت فکر و عمق اندیشه های یک شاعر یا نویسنده باید از سطح الفاظ فراتر رفت و به بررسی معانی و مضامین شعر او پرداخت. و از آن جا که رباعی شعر معنی است نه صنعت و لفظ ، شاید یکی از بهترین قالب های شعر فارسی است که می توان با دقت در آن ، به جوانب مختلف شخصیت و احساسات و افکار یک شاعر پی برد. همانطور که اندیشمندان با غور در رباعیات خیام به خصوصیات فکری و فلسفی او پی برده اند. از طرف دیگر اگر بخواهیم به ادبیات هم از دیدگاه علمی نگاه کنیم ، باید بتوانیم آثار ادبی را طبقه بندی کنیم و انواع مشابه آثار ادبی را در طبقات مخصوصی قرار دهیم . زیرا مهم ترین مختصه علم این است که می تواند طبقه بندی کند . پس با بررسی دقیق و بسامدی یک قالب خاص مانند رباعی و طبقه بندی مضامین شعری در آن می توان به نتایج سودمندی درباره ی هر شاعر دست یافت.

فصل اول : کلیات

۱-۱- بیان مسأله

بحث انواع ادبی در آثار بزرگ شاعران و نویسندگان فارسی دارای آمیختگی های متعدد است. به این معنا که در یک اثر با تنوع گونه ها و انواع و در هم آمیختگی آنها مواجهیم. طبقه بندی این نوع آثار مایه های درک دقیق تر و کامل تر آثار را فراهم می کند. و برای آشنایی با وسعت فکر و عمق اندیشه های یک شاعر باید به بررسی مضامین شعر او پرداخت و از آن جا که رباعی شعر معنی است نه لفظ، شاید یکی از بهترین قالب های شعر فارسی است که می توان بادقت در آن به جوانب مختلف شخصیت یک شاعر پی برد خاقانی، انوری و سنایی سه شاعر توانمند قرن ششم نیز رباعیات زیبایی سروده اند که با بررسی موضوعی آنها می توان دریافت که تا چه اندازه رسوب موضوعات غزل و قصیده در رباعیات این سه شاعر اثر گذاشته است از طرف دیگر اگر بخواهیم به ادبیات هم از دیدگاه علمی نگاه کنیم باید بتوانیم آثار ادبی را طبقه بندی کنیم و انواع مشابه را در طبقات مخصوصی قرار دهیم. زیرا مهم ترین مختصه ی علم این است که می تواند طبقه بندی کند. این نوشته کوشیده است رباعیات سه شاعر بزرگ قرن ششم را از نگاه مضامین شعری موجود در آنها بررسی و طبقه بندی کند.

۱-۲- اهمیت پژوهش

الف) در بررسی انواع ادبی زبان فارسی، دسته بندی گونه های ادبی که در جای جای متون ادبی پراکنده اند، از نخستین گام های پژوهش به شمار می رود که این تحقیق می تواند از این دیدگاه حائز اهمیت باشد.

ب) بررسی انواع ادبی و مضامین شعری در رباعیات سه شاعر در یک قرن نشان می دهد که آیا نسبت به کار بردن آن نوع ادبی در رباعیات هر سه شاعر یکسان است یا خیر؟

ج) پراکندگی موضوعات و تنوع انواع در لا به لای قالبهای مختلف شعری سبب می شود که احاطه یافتن هم برمضمون شعر و هم هنر شاعر تا حدودی با دشواری مواجه شود. از طرفی جلوه های گوناگون هنر شاعر، غالباً از نگاه خوانندگان پنهان می ماند به عنوان مثال مداحی انوری، شاعر پر آوازه ی قرن ششم، یگانه هنر و اصلی ترین قلمرو تفکر او به حساب

می آید. با انجام چنین پژوهش هایی راه برای درک گوشه هایی از هنر و اندیشه ی این سه شاعر بزرگ قرن ششم باز خواهد شد.

۱-۳- پیشینه پژوهش

در حوزه ی انواع ادبی و مباحث و مبانی مربوط به انواع ، کتاب های معدودی وجود دارند، از جمله :کتاب انواع ادبی دکتر شمیسا ، انواع ادبی و آثار آن در زبان فارسی از دکتر رزمجو، شعر و ادب فارسی دکتر مؤتمن، انواع شعر فارسی از دکتر فسایی و ترجمه ی فن شعر ارسطو از دکتر زرین کوب .از معدود مقالات موجود در انواع ادبی نیز می توان به مقاله ی انواع ادبی دکتر شفیع کدکنی و مقاله ی دکتر زرقانی درباره ی طبقه بندی انواع ادبی در شعر فارسی اشاره کرد. این آثار هر چند با ارزش ، اما در مقابل گستردگی و تنوع مضامین و انواع ادبی در شعر و ادب فارسی بسیار اندک و ناچیز است و این کم بودن منابع و مآخذ ، پژوهشگران در حیطه ی انواع ادبی را با سردرگمی و سختی های بسیاری مواجه می سازد.

در مورد انواع ادبی و مضامین شعری در رباعیات خاقانی ، سنایی و انوری نیز تا کنون پژوهش مستقلی چه در ایران و چه در خارج از کشور صورت نگرفته است.

۱-۴- اهداف پژوهش

هدف کلی از این پژوهش شناخت و دسته بندی انواع ادبی و مضامین شعری موجود در رباعیات شاعران: خاقانی ،سنایی و انوری می باشد و اهداف جزئی متعددی را نیز می توان در این تحقیق در نظر گرفت. از جمله: معرفی هریک از انواع ادبی و مضامین شعری ، ارائه ی شواهد مناسب برای هر یک از انواع و مضامین، نشان دادن چگونگی توزیع و تقسیم انواع ادبی و مضامین شعری در رباعیات سه شاعر و سرانجام فراهم نمودن زمینه ی مقایسه و تطبیق رباعیات این شاعران با رباعیات دیگر شاعران بزرگ فارسی.

۱-۵- روش پژوهش

اطلاعات لازم برای این تحقیق به روش کتابخانه ای جمع آوری شده است. در این بررسی پس از مطالعه ی آثار معتبر و قابل استنادی که درباره ی انواع ادبی و مضامین

شعری نوشته شده است ، همچنین مطالعه ی رباعیات در دیوان سه شاعر، اقدام به فیش برداری گردید. بعد از طبقه بندی فیش ها، فصول مربوط به آنها مشخص گردید. پس از آن با توجه به مطالب موجود و اطلاعات به دست آمده در مورد انواع ادبی و رباعی به مطالعه ی رباعیات سه شاعر و مشخص کردن مضامین و انواع ادبی در این آثار پرداخته شد.

۱-۶- پرسش های پژوهش

دراین پژوهش سعی برآن بوده تا به این پرسش ها پاسخ داده شود.

۱- در رباعیات سه شاعر بزرگ قرن ششم ،خاقانی و انوری و سنایی چه مضامین و موضوعاتی آمده است؟

۲- نسبت هر مضمون به کل رباعیات یک شاعر چگونه است؟

۳- نسبت هر مضمون در رباعیات یک شاعر به دو شاعر دیگر چگونه است؟

فصل دوم :انواع ادبی